

I ara, qui vol el concert?

«Seria més interessant (i pràctic) saber què defensarà el Govern en la negociació del nou finançament i quines aliances buscarà dins i fora del país»

Dimecres al vespre es va produir una de les imatges de la setmana. La va protagonitzar Jordi Pujol, que en les darreres hores també ha estat notícia per al, diguem-ne que curiós, robatori dels equips informàtics i telèfons mòbils de la seva família a punta de pistola fa un any. El 2014 la figura política de l'expresident va patir un daltabaix i ara, en l'ocàs de la seva vida, mira de refer-se'n. Aleshores es va immolar políticament admetent que tenia diners a l'estranger sense regularitzar amb l'esperança que això faria de tallafoc al "setge" mediàtic i judicial a la seva família després que transcendissin diversos escàndols, ara a l'espera de judici, vinculats a les activitats dels seus fills a l'ombra de la política. Com deia, Pujol torna a treure el cap. La pandèmia va impedir una celebració sonada del seu 90 aniversari. I la dels 80 anys la van aturar Artur Mas i els seus assessors de campanya, que no volien que, a les portes de les eleccions que els havien de permetre tornar al Govern després de set anys de tripartit, la reverencial figura de l'expresident eclipsés la de l'hereu.

Pujol, preocupat pel seu llegat polític, va quedar molt tocat dels fets de 2014 i pel que va venir després. Va haver de pair la pèrdua de les prerrogatives com a expresident -decretada per Artur Mas davant la pressió ambiental- i desaparèixer d'una escena pública on era venerat pels seus i respectat per la majoria. De cop, ja no l'hi volien, l'escarnien o ell pensava que podia perjudicar els fills i preferia callar. Es va recloure, però ara torna a veure gent, freqüenta dinars, prova d'explicar-se i assisteix a conferències i presentacions. Dimecres era a un acte organitzat pel diari *Ara* sobre l'infrafinançament de Catalunya. Els protagonistes eren, a priori, el conseller d'Economia, Jaume Giró, i els seus predecessors Oriol Junqueras, Andreu Mas-Colell i Antoni Castells.

Davant la sorpresa dels assistents, Pujol va demanar el micròfon. I va ser d'aquells que més que una pregunta, va voler fer un comentari. Volia replicar Castells, que citant l'exconseller d'Hisenda d'Euskadi Pedro Luis Uriarte, un dels negociadors del concert basc, havia afirmat que Catalunya mai no havia reclamat aquest sistema de finançament que amb el pas dels anys ha estat molt rendible. Pujol va dir que no, que no era cert que s'hagués acatat dòcilment ser una autonomia del règim comú i que Convergència mai havia renunciat al concert. Que, si de cas, CDC i ERC s'havien quedat soles en les negociacions de l'Estatut de Sau de 1979. La discussió per aclarir ben bé què va passar ja fa temps que dura. I pel mig hi han desfilat el ministre García Añoveros, el conseller Trias Fargas... La negociació del concert en el marc del debat sobre com s'havien de finançar les noves comunitats autònomes que havia beneït la Constitució era, en qualsevol cas, posterior a l'Estatut.

L'expresident desenterrava una polèmica pre-procés, la del concert. Catalunya no el té per diverses causes. Tal vegada perquè no hi havia majories suficients, com defensa Pujol i argumentava el seu espai polític. Però no és menys cert que l'assumpte no era ni molt menys una reivindicació central del catalanisme, tampoc de CiU. Ho va començar a ser a partir dels 90, quan el model autonòmic ja donava símptomes d'esgotament i ERC, aleshores única formació independentista, abraçava per créixer més enllà del nacionalisme l'anomenat "independentisme de butxaca" que denunciava "l'espoli fiscal".

El clímax d'anys de pedagogia i debat fiscal va arribar el 2012, després d'haver-ho intentat resoldre a l'Estatut de 2006. Artur Mas va exigir el concert, amb un ampli suport al darrere, a Mariano Rajoy, que va respondre amb un no rotund que va posar en marxa un procés que l'independentisme no ha estat capaç de resoldre amb èxit malgrat haver-hi destinat ingents energies polítiques. Fins als 90, doncs, el concert no va ser tema. La millor prova és com és de

diffícil trobar i desenterrar literatura i hemeroteca sobre la sobirania fiscal quan els protagonistes eren Trias Fargas, Pujol, Añoveros i Uriarte. Les prioritats del catalanisme eren la llengua i les institucions. Ni millors ni pitjors, senzillament eren aquestes i el consens era amplíssim tal com ens ha recordat el 50 aniversari de l'Assemblea de Catalunya.

Els bascos tenien "tradició recaptatòria" (les hisendes alabesa i navarresa van seguir cobrant impostos durant el franquisme gràcies a la ràpida adhesió a l'alçament feixista), van voler assumir el risc de gestionar les hisendes, i per a l'Estat el seu concert era i és sostenible. Ningú els el qüestiona al PP i al PSOE perquè, de forma tàcita, ells han acceptat amb el pas dels anys que la disposició addicional primera de la Constitució, que parla dels seus "drets històrics", es redueixi al privilegi fiscal. La literatura emesa pel TC a les seves sentències així ho limita també. Per si de cas algú hi recorre per reclamar altres drets.

Que el concert basc és "sostenible" ho va explicar Pasqual Maragall, de forma senzilla i ben entenedora fa uns anys: Catalunya és el 19% del PIB estatal, Euskadi no arriba al 6% i Navarra tot just supera l'1,5%. Deixar de comptar amb la "solidaritat" catalana obligaria a repensar el sistema autonòmic i els recursos que s'hi destinen de dalt a baix. El PP i el PSOE no ho volen fer. Tampoc el PNB, lògicament, que defensa amb zel que la seva "peculiaritat" és exclusiva i no vol soroll.

Les xifres no han canviat massa. Madrid és ara l'autonomia que més pesa en el conjunt del PIB gràcies a haver-se beneficiat enormement de l'efecte capitalitat els darrers anys. Catalunya i Euskadi són, en aquest registre, on eren ja abans de la crisi de 2008. Madrid, el DF espanyol, ha crescut també a costa de xuclar recursos a l'Espanya buidada que ara es planteja portar el seu enuig al Congrés, Euskadi ha disposat del seu esforç fiscal i l'ha sabut gestionar, i Catalunya ha resistit substituint indústria i sector financer per turisme.

El mapa autonòmic espanyol està ara remogut i suma molts malestars i greuges. Els governs comencen a prendre posicions per la negociació del nou finançament, que arriba amb set (set!) anys de retard. El darrer el va pactar, en nom del tripartit català, Antoni Castells i després es va estendre a la resta. No va aconseguir treure Catalunya del règim comú ni fer valdre el principi d'ordinalitat -som els tercers per càpita en aportar i els desens en rebre- i tampoc ha servit per reduir el dèficit fiscal, que Giró situa ara entre els 18.000 i els 20.000 milions d'euros anuals. Ens podem entretenir a fer arqueologia política i a escutar si en una reunió al Congrés, a la Moncloa o al bar Casa Manolo del carrer Jovellanos, Adolfo Suárez va dir A, Ramon Trias Fargas B o Xabier Arzalluz C. Però potser seria més interessant (i pràctic) saber què defensarà l'actual Govern - que es declara disposat a assumir la complexitat del mentrestant- en aquesta negociació i quines aliances buscarà dins i fora del país.